

Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän kokous 2015\2

Torstaina 19.3.2015 kello 11:30-15:49

Kalevala, opetus- ja kulttuuriministeriö, Meritullinkatu 10, Helsinki

Jäsenet

- Ilmari Hyvönen, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (ryhmän puheenjohtaja)
- Jaana Backman, tutkimuspalvelujohtaja, Itä-Suomen yliopisto
- *Jaason Haapakoski, erityisasiantuntija, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, ESTE*
- Juha Haataja, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Tommi Kangasaho, tietohallintojohtaja, Lahden ammattikorkeakoulu
- Eija Lantta, opintoasiainjohtaja, Lahden ammattikorkeakoulu
- Ilkka Niemelä, provosti, Aalto-yliopisto
- Pertti Puusaari, rehtori, Hämeen ammattikorkeakoulu, **kohdasta 3.3 alkaen**
- Tuija Raaska, kehityspäällikkö, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Eva Maria Raudasoja, johtaja, Oulun yliopisto
- Tuomo Rintamäki, tietohallintojohtaja, Metropolia ammattikorkeakoulu
- Ilkka Siissalo, tietohallintojohtaja, Helsingin yliopisto
- Kari Välimäki, tietohallintojohtaja, Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Asiantuntijat

- Janne Kanner, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Jussi Koskivaara, kehityspäällikkö, Helsingin yliopistot, **kohdat 5 ja 6**
- Ari Kuusio, tietohallintojohtaja, Hämeen ammattikorkeakoulu, **kohdat 5 ja 6**
- Antti Mäki, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (ryhmän sihteeri)

Muistio

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Hyvönen avasi kokouksen kello 11:30
- Päätettiin jättää käsittelemättä asialistan kohta ”7 Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisten arkkitehtuurien hallintamalli” ja muutoin edetä esitetyn asialistan mukaisesti

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin muistio ohjausryhmän [kokouksesta 28.1.2015 \(liite 1\)](#)

3 Funet-asiat

3.1 Funetin linjaus suhteestaan Valtoriin ja muutos Funetin jäsenkriteeristöön

- Kanner esitteli (liite 2a - [luottamukselliset liitteet](#))
- **(29) Linjaus Funetin suhteesta Valtoriin ja muutos Funetin jäsenkriteeristöön:**
 - Funet on toimialariippuva tutkimuksen ja korkeakouluopetuksen erityispalvelu. Valtorin kanssa voidaan tehdä yhteinen sopimus valtion organisaatioiden Funet-jäsenyyksistä: Valtori itsessään ei voi olla Funet-jäsen, koska rajoituksia jäsenkelpoisuudelle aiheuttava esim. kansainvälisten palvelujen käyttösäännöt, opetus- ja tutkimuskäyttöön myönnetty lisenssit jne.
 - Funet-yhteisön yhteisellä päätöksellä palvelukokonaisuuden ohjauksesta vastaa Korkeakoulujen Tietohallinto ja ICT-ohjausryhmä, jossa on kiintiöpaikka yhdelle valtion Funet-jäsenelle.
 - Funet-yhteyttä tarvitsevat valtion organisaatiot liittyvät VY-verkkoon tätä tarkoitusta varten rakennettua yhdyskäytävää pitkin.
 - Funetin ja valtion verkkojen yhteistyötä tiivistetään laadullisten ja kustannushyötyjen saavuttamiseksi sekä valtiolle että korkeakouluille.
- Keskustelussa korostui, että korkeakoulun näkökulmasta ei olisi hyvä, että CSC laajentuu Valtorin yleispalvelun tarjoajaksi, koska riskinä on korkeakoulujen palvelun laadun heikkeneminen. Vaikka valtiolle ei tarjota sellaista, mitä CSC ei voi nykyisellä korkeakoulujen palveluiden pohjalla toimittaa, saattaa pitkällä tähtäimellä korkeakoulujen palveluiden kehittämisen ketteryys kärsiä, mikäli muutoksia ei voidakkaan tehdä pelkästään korkeakoululähtöisesti. Esimerkiksi, jos yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävien järjestelmien toimintaa tuodaan Kajaanin korkeakoulukontin lähelle, korkeakoulut voivat menettää kontrollin siihen ympäristöön.
- **(30) CSC:tä koskevat merkittävät yhteistyörakenteet, esimerkiksi valtion kanssa, on tuotava käsiteltäväksi tässä ohjausryhmässä.**

3.2 Talouden toteuma 2014

- Kanner esitteli (liite 2b - [luottamukselliset liitteet](#))
- Investoinnit tapahtuvat pääasiassa valtion avustuksilla tai valtion suorilla investoinneilla eli eivät edes ole CSC:n taseessa, lisäksi lisäpalveluita varten laitteistoa on liisattu.
- Toteumassa on 15 henkilötyövuotta, mikä on vähän vähemmän kuin normaalisti, henkilöstökustannukset ovat todelliset.
- OKM:n aiemmin säästyneet ennakot on otettu käyttöön koko OKM-CSC-sopimuksen rahoittamiseen. Tänä vuonna käytetään noin 2 M€ ennakoista, koska valtion talousarviovarat eivät enää riitä haluttuun palvelutasoon.

3.3 Linjaus kustannusjaon 2016 valmistelun aloittamiseksi

- Kanner esitteli (liite 2c ja liite 2d - [luottamukselliset liitteet](#))
- **(31) Funetin vuosikokoukselle esitettävää kustannustenjakoa vuodelle 2016 valmistellaan esityksen mukaisin linjauksin.**
- Funetin kassa on CSC:n kassa.

- Funetin budjetoinnin lähtökohtana on ollut tavoitebudjetti: viime vuosina ollut tavoitteena laskea kustannuksia. Tärkeät develop- ja transform-näkökulmat eivät näy Funetin budjetissa, koska kehittämiseen käytetään OKM:n ja EU:n ylimääräisiä kehityspanoksia.
- Ehdotettiin, että Funetissa voitaisiin läpinäkyvyyden lisäämiseksi käyttää samaa talousseurannan yksityiskohtaisempaa tasoa, mitä käytetään CSC:n tuottamien Oodi-konsortion palveluissa.
- Ehdotettiin myös, että budjetoinnissa ja talousseurannassa pitää keskittyä detaljien sijaan linjaamaan kehittämisestä, jolla kilpailukyky säilyy.

3.4 Funet-vuosikokouksen valmistelu

- Kanner esitteli (esitetty liitteessä 2a)
- **(32) Funet-vuosikokous valmistellaan esityksen mukaisesti.**
- Todettiin, että käytännössä vuosikokous on esisijaisesti kuulemistilaisuus, koska ratkaisevat päätökset tekee tai valmistelee tämä ohjausryhmä.

4 Työpaja: ohjausryhmän kokonaiskuvan ja pitkän tähtäimen kehittämisnäkökulman hahmottelu CSC:n korkeakouluille tuottamien palveluiden kokonaisuudesta

- Hyvönen alusti ([liite 3](#))
- OKM/KTPO-CSC sopimus ja CSC:n palvelut
 - ”Edunsaaja” on väärä termi, koska edunsaaja on passiivinen odottaja verrattuna aktiiviseen asiakkaaseen. ”Kenelle” olisi parempi.
 - Tarvittaisiin tietoa siitä, mikä on korkeakoulujen ja muiden maksama osuus per kategoria, mieluummin palvelukartan tasolla.
- Kuka katsoo kokonaisuutta?
 - Isossa kuvassa pitäisi katsoa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen itc-menojen kokonaisuutta CSC:n, muiden valtakunnallisten toimijoiden ja korkeakoulujen osalta. Kehityskohteena ja käyttämättömänä potentiaalina on tämän ison kuvan hallinta ja kehityssuuntien linjaaminen. Pitäisi tietää, mihin makrotasolla ollaan menossa suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kilpailukykyyn kehittymisen näkökulmasta. Yhteisten ratkaisujen täytyy tukea suomalaisen korkeakoulujärjestelmän kansainvälistä kilpailuasemaa, vaikka Suomen sisällä toki keskenään kilpaillaan.
 - Mitä halutaan korkeakoulujohdon ICT-kokoukselta ja mikä on sen kyky osallistua kokonaiskuvan käsittelyyn ja kehityssuuntien linjaamiseen? Nyt ohjausryhmässä alkaa kokonaisnäkökulma muodostumaan, joten ensi vuonna tässä kohdassa on jo olemassa kokonaisnäkemystä ja kyky linjausehdotuksiin korkeakoulujohdon kokouksen käsiteltäväksi.
 - Olisiko Korkeakoulujohdon ICT-kokouksessa mahdollista etsiä ja nostaa esille niitä tärkeitä asioita, joita voisi ratkaista tietotekniikalla? Pitäisi aloittaa siitä, mitä korkeakoulutuksessa ja tutkimuksessa tarvitaan.
 - Onko hyviä vai huonoja merkkejä, kun perustetaan uusia omia toimijoita, tehostuuko kenttä vai monimutkaistuuko se?
 - Kokonaiskuvan katsomiseen tarvittaisiin tietopohjan ja tiedon esittämisen vahvuutta, pystyykö ICT-palveluiden nykytilan ja tavoitearkkitehtuurin kuvaus vastaamaan tähän? Aapa ja Fucio ovat keränneet BM-tietoja (BencHEIT), sitä voitaisiin katsoa yhdistettynä CSC:n BM-tietoon. Tiedolle tarvitaan ”ihmiselle ymmärrettävät kategoriat” eli yhteys varsinaisen toiminnan käsitteisiin.
- Arkkitehtuurityö ja sen kolme tarkoitusta

- Olisi erittäin tärkeä saada kaikki korkeakoulut tekemään Jyväskylän esimerkin mukaista arkkitehtuurinsa mappauksia yhteiseen viitekehykseen.
- Tulisi ratkaista, miten voitaisiin kytkeä korkeakoulujen sisäisiä, eri silloihin jakautuneita kehityspyrkimyksiä toisiinsa ja isossa kuvassa eri suuntiin. Kytkeä rakennettuihin KA-SIG:n ja muiden toimijoiden avulla.
- Arkkitehtuurityön, ohjausrakenteiden ja palveluiden kokonaiskuva
 - Nykyiset arkkitehtuurit ovat historian kautta muotoutuneita, muitakin voisi olla? Miten tätä kokonaiskuva voitaisiin arvioida ja ohjata? Mikä on OKM:n tilannekuva nykyisyydestä ja tulevaisuudesta ja tavoitteista? Miten yhteinen aloite pääsisi lähetekeskustelufoorumille ja myöhemmin siotuttavan keskustelun tasolle? Benchmarking tieto voisi olla tilannekuvan kehittämistä. Tarvittaisiin tulevaisuusmuistio yhteisen keskustelun pohjaksi.
 - Tavoitteena olisi, että otettaisiin kantaa siihen, että halutaanko tehdä rinnakkaisia rakenteita vai mitä ratkaisuja. Pohjaksi tarvitaan kokonaisvaltaista asioiden arvottamista. Ei ole ristiriidassa näiden kokonaiskuvien kanssa, vaan täydentämään tarvitaan asiota, jotka nostavat esille kokonaiskuva tulevaisuudesta, koska sitä on vaikea nostaa yksittäisistä silloista.
 - Kuinka syvälle arkkitehtuurialueilla tai palveluiden osalta pitäisi mennä? Onko esim. Avoimen tieteen asiantuntijaryhmän (ATT) näkemys koko tutkimuksen osalta riittävästi? ATT:ssa perustetaan palvelukehityksen työryhmä, jonka puheenjohtajaksi tulee Ville Tenhunen HY:sta ja tarkoituksena on katsoa palveluita laajana kokonaisuutena ilman CSC:tä keskiössä.

5 Korkeakoulujen ICT-palveluiden nykytilan ja tavoitearkkitehtuurin kuvaaminen

- Mäki esitteli ([liite 4a](#), [liite 4b](#), [liite 4c](#) ja wiki-sivu [Yhteiset palvelut korkeakouluille](#))
- Toimenpide-ehdotukset:
 - Vietäisiin TOP 10 lista muille arkkitehtuuria käsitteleville ryhmille
 - Arvioitaisiin nykyisiä valtakunnallisia palveluita tai kehitys- ja ideatason palveluita suhteessa TOP 10 listaan
 - Pyydetäisiin KOOTuki ja TUHA-verkostoja arvioimaan, mitkä palvelut ovat tutkijalle tai opiskelijalle ja opettajalle suunnattuja
- TOP 10 on hyvä ja oikean suuntainen viesti, kuumaa listaa voi hyödyntää myös korkeakoulujen johto. Tämän tyyppistä asiaa voitaisiin käsitellä korkeakoulujohton ICT-kokouksessa.
- TOP 10 listaa olisi hyvä viedä myös syvemmälle substanssiverkostoihin.
- **(33) Korkeakoulujohton ICT-kokouksen TOP-10 lista AAPAn täydentämänä ja lisäksi keskitettyjen palveluiden lista CSC:n, OPH:n ja Kansalliskirjaston osalta täydennettynä euroilla.**

6 Korkeakoulujen kokonaisarkkitehtuuriryhmä KA-SIG

- Jussi Koskivaara ja Ari Kuusio esittelivät ([liite 5](#))
- FUCIO:n kokouksesta tullut terveiset, että pitää huolehtia koordinaatiosta muiden arkkitehtuurialueen toimijoiden kanssa. Tuha-verkostosta Antti Auer ollut mukana KA-SIG:n viitearkkitehtuurityössä, sen sijaan KOOTuen kanssa ei ole toimittu, mutta pohjana ollut RAKETTI-OPI:n opiskelun ja opetuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri. Myös Mika Karjalainen ollut mukana edustamassa opetushallinnon kansallista arkkitehtuurityötä (KOHVI).

- Todettiin, että Kartturiä voi vapaasti käyttää ja kehittää edelleen, on sovittu, että Kartturi julkaistaan CC4-lisenssillä. Kartturiä käyttäneitä muiden hallinnonalojen toimijoita haluttaisiin koota kehittämään välinettä.
- Mikä on pitkässä juoksussa Kartturin ja JSH-179:n suhde? JHS-179 päivitysversion pitäisi tulla kommentoitavaksi syksyllä, esiversio mahdollisesti jo keväällä. Kartturi on paljon ymmärrettävämpi kuin JHS, joten riittäisikö Kartturi pelkästään?
- **(34) KA-SIG:n ja CSC käyvät yhdessä läpi mahdollisuudet yhteistyön kehittämiseen CSC:n tuottamien arkkitehtuurikoordinaatiopalveluiden osalta. KA-SIG on Aapan ja Fucion ohjaama ja tarvittaessa rahoittama toimija.**

7 Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisten arkkitehtuurien hallintamalli

- Ei käsitelty

8 Korkeakouluihin kohdistuvien tietohallinnollisten vaatimuksien ennakointi ja seuraaminen

- Mäki esitteli, [julkinen lista wiki-sivulla \(liite 7\)](#)
- **(35) Asioiden kanssa toimitaan esityksen mukaisesti paitsi laatustandardi unohdetaan. Ohjausryhmä käsittelee tulevissa kokouksissaan tarkemmin opiskelun ja opetuksen alueen seurattavia asioita.**

9 Ohjausryhmän syksyn kokoukset ja työpaja

- **(36) Ohjausryhmä pitää elokuussa tulevaisuustyöpajan, muut tulevan lukuvuoden kokoukset ovat lokakuussa, joulukuussa, tammikuussa, maaliskuussa ja toukuussa. Sihteeri selvittää tarkemmat ajankohdat päätettäväksi.**

10 Muut esille tulevat asiat

- Ei ollut

11 Kokouksen päättäminen

- Hyvönen päätti kokouksen kello 15:49
- Seuraava kokous 13.5. kello 13-16: [2015_05_13 Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä](#)

Kokousmuistio ja asialista liitteineen on julkaistu osoitteessa:

https://confluence.csc.fi/display/tictor/2015_03_19+Korkeakoulujen+tietohallinto-+ja+ICT-ohjausryhma